महाराष्ट्र गट-क सेवा (मु) परीक्षा-2018
दि. 10 जून, 2018 संयुक्त

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.
108145

J11 **संच क्र.** **A**

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य क्षमता चाचणी

एकूण प्रश्न : 100

वेळ : 1 (एक) तास **एकूण गुण : 100**

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत **100** अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								

केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1. 1857 च्या उठावानंतर भारताचा कारभार चालविण्यासाठी कोणत्या पदाची निर्मिती करण्यात आली ?

(1) सेक्रेटरी ऑफ स्टेट फॉर इंडिया (2) लेफ्टिनेंट गव्हर्नर

(3) चीफ कमिश्नर (4) परराष्ट्र मंत्री

Which designation was created to run the Indian administration after the Revolt of 1857 ?

(1) Secretary of State for India (2) Lieutenant Governor

(3) Chief Commissioner (4) External Affairs Minister

---

2. जोड्या जुळवा :

अ.	दीनबंधू मित्र	I.	बार्डोली सत्याग्रह
ब.	बाबा रामचंद्र	II.	मुळशी सत्याग्रह
क.	सरदार वल्लभभाई पटेल	III.	अयोध्येच्या शेतकऱ्यांचा लढा
ड.	सेनापती बापट	IV.	'नीलदर्पण' नाटक

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	III	IV	II	I
(2)	II	I	IV	III
(3)	IV	III	I	II
(4)	III	I	IV	II

Match the following :

a.	Dinabandhu Mitra	I.	Satyagraha of Bardoli
b.	Baba Ramchandra	II.	Satyagraha of Mulshi
c.	Sardar Vallabhbhai Patel	III.	Struggle of Ayodhya farmers
d.	Senapati Bapat	IV.	The Drama of 'Nil Darpan'

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	III	IV	II	I
(2)	II	I	IV	III
(3)	IV	III	I	II
(4)	III	I	IV	II

3. 'इंडियन असोशिएशन' या संस्थेविषयी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
अ. संस्था स्थापन करण्यासाठी दादाभाई नौरोजी यांनी पुढाकार घेतला होता.
ब. हिंदू व मुसलमान यांच्यात मित्रत्वाची भावना निर्माण करण्याचा हेतू होता.
क. फिरोजशाह मेहता व के.टी. तेलंग यांनी संस्था चालविली.
ड. सिव्हिल सर्व्हिस परीक्षेकरिता वयोमर्यादा वाढविण्यासाठी प्रयत्न केले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब विधाने बरोबर आहेत
(2) अ, ब आणि क विधाने बरोबर आहेत
(3) ब आणि क विधाने बरोबर आहेत
(4) ब आणि ड विधाने बरोबर आहेत

Which statements are correct regarding the 'Indian Association' ?
a. Dadabhai Naoroji took the initiative for the establishment of the Association.
b. Objective was to create friendly relationship between the Hindus and the Muslims.
c. Pherozeshah Mehta and K.T. Telang ran the Association.
d. Efforts were made to enhance the age for Civil Services Examination.

Answer Options :

(1) a and b statements are correct
(2) a, b and c statements are correct
(3) b and c statements are correct
(4) b and d statements are correct

---

4. काँग्रेसच्या कोणत्या अधिवेशनला जागा मिळू नये या साठी ब्रिटिश अधिकाऱ्यांनी प्रयत्न केले ?

(1) मुंबई (1889)
(2) अलाहाबाद (1888)
(3) मद्रास (1887)
(4) कलकत्ता (1886)

For which session of the Congress did the British officers try ***not*** giving any venue for it ?

(1) Mumbai (1889)
(2) Allahabad (1888)
(3) Madras (1887)
(4) Calcutta (1886)

---

5. सविनय कायदेभंग चळवळीची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत ?
अ. खान अब्दुल गफार खान यांच्या नेतृत्वाखाली पठाणांचा सहभाग.
ब. महात्मा गांधीजींनी 'कैसर-इ-हिंद' पदवी सरकारला परत केली.
क. धारासणा येथील मिठाच्या सत्याग्रहाचे नेतृत्व श्रीमती सरोजिनी नायडू यांनी केले.
ड. स्त्रियांची उल्लेखनीय कामगिरी.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि क विधाने बरोबर आहेत
(2) ब, क आणि ड विधाने बरोबर आहेत
(3) अ, क आणि ड विधाने बरोबर आहेत
(4) ब आणि ड विधाने बरोबर आहेत

What are the salient features of the Civil Disobedience Movement ?
a. Participation of the Pathans under the leadership of Khan Abdul Gaffar Khan.
b. Mahatma Gandhi returned the award of 'Kaisar-i-Hind' to the Government.
c. Sarojini Naidu led the Dharasana Salt Satyagraha.
d. Best Performance of Women.

Answer Options :

(1) a and c statements are correct
(2) b, c and d statements are correct
(3) a, c and d statements are correct
(4) b and d statements are correct

---

6. मराठवाड्यातील पाथ्री गावचे देवीदास कांबळे हे ________ चे पुढारी होते.
   (1) महार समाज (2) मातंग समाज
   (3) माथडी समाज (4) माळकरी समाज

   Devidas Kamble was the leader of the ________ from Pathri in Marathwada.
   (1) Mahar Samaj (2) Matang Samaj
   (3) Mathadi Samaj (4) Malkari Samaj

---

7. खाकसार म्हणजे ________ होय.
   (1) मुसलमानांची लढाऊ संघटना
   (2) हिंदूंची लढाऊ संघटना
   (3) शिखांची लढाऊ संघटना
   (4) गुरख्यांची लढाऊ संघटना

   Khaksar means the
   (1) Militant organization of the Muslims
   (2) Militant organization of the Hindus
   (3) Militant organization of the Sikhs
   (4) Militant organization of the Gurkhas

---

8. विदर्भात हिंदुस्थानी लाल सेनेच्या स्थापनेत पुढील व्यक्तींपैकी कोण होते ?
   (1) मदनलाल बागडी, विनायक स. दांडेकर आणि श्यामनारायण काश्मिरी
   (2) सुखदेव आणि श्यामनारायण काश्मिरी
   (3) राजगुरु, सुखदेव, श्यामनारायण काश्मिरी
   (4) राजगुरु आणि विनायक स. दांडेकर

   Who from the following persons were participants in the establishment of 'Hindustani Lal Sena' in Vidarbha ?
   (1) Madan Lal Bagdi, Vinayak S. Dandekar and Shyam Narayan Kashmiri
   (2) Sukhdeo and Shyam Narayan Kashmiri
   (3) Rajguru, Sukhdeo and Shyam Narayan Kashmiri
   (4) Rajguru and Vinayak S. Dandekar

---

9. मोरेश्वर वासुदेव अभ्यंकर हे ________ येथील होमरूलचे सक्रिय कार्यकर्ते होते.
   (1) मराठवाडा (2) कोकण (3) विदर्भ (4) खानदेश

   Moreshwar Vasudeo Abhyankar was a Home Rule activist from
   (1) Marathwada (2) Konkan (3) Vidarbha (4) Khandesh

10. डलहौसीचे साम्राज्यवादी धोरण, तैनाती फौज, दत्तक वारसा नामंजूर ही 1857 च्या उठावाची _______ कारणे होती.

(1) सामाजिक (2) राजकीय (3) आर्थिक (4) लष्करी

Dalhousie's policies of Imperialism, Subsidiary Alliance System and Doctrine of Lapse were the _________ causes of the Revolt of 1857.

(1) Social (2) Political (3) Economic (4) Military

---

11. सन 1925 मध्ये खाडिलकरांनी 'नवाकाळ' हे वृत्तपत्र शुरू केले. त्यामध्ये राजकारणा व्यतिरिक्त खालील इतर कोणते विषय होते ?

अ. व्यापार ब. शिक्षण

क. बाजारभाव ड. चित्रपट

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब (2) ब आणि क (3) क आणि ड (4) अ आणि क

Khadilkar started 'Navakal' newspaper in 1925. Besides politics, which other subjects from the following were dealt in it ?

a. Trade b. Education

c. Market Price d. Cinema

Answer Options :

(1) a and b (2) b and c (3) c and d (4) a and c

---

12. गांधीजीच्या 'वर्धा शिक्षण योजनेत' पुढीलपैकी कोणत्या लघु उद्योगाचा समावेश नव्हता ?

अ. शेती ब. चांभारकाम

क. कुंभारकाम ड. लाकुडकाम

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब आणि क (2) ब, क आणि ड

(3) अ, क आणि ड (4) फक्त अ आणि ब

Which of the following small scale industries was ***not*** incorporated in the 'Wardha Scheme of Education' of Gandhiji ?

a. Agriculture b. Shoemaking

c. Pottery d. Woodwork

Answer Options :

(1) a, b and c (2) b, c and d

(3) a, c and d (4) Only a and b

---

13. जोड्या जुळवा :

अ.	रास्त गोफ्तार	I.	तात्या छत्रे
ब.	ज्ञान सिंधू	II.	कृष्णाजी त्र्यंबक रानडे
क.	ज्ञान प्रकाश	III.	विश्वनाथ नारायण मंडलीक
ड.	नेटिव्ह ओपिनियन	IV.	दादाभाई नौरोजी

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	II	IV	III	I
(2)	IV	I	II	III
(3)	II	III	I	IV
(4)	III	I	IV	II

Match the following :

a.	Rast Goftar	I.	Tatya Chhatre
b.	Dnyan Sindhu	II.	Krishnaji Trimbak Ranade
c.	Dnyan Prakash	III.	Vishwanath Narayan Mandalik
d.	Native Opinion	IV.	Dadabhai Naoroji

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	II	IV	III	I
(2)	IV	I	II	III
(3)	II	III	I	IV
(4)	III	I	IV	II

---

14. पांडुरंग बापट यांच्या समवेत मुळशी सत्याग्रहात खालीलपैकी कोण सहभागी झाले होते ?

(1) कृष्णराव भालेकर (2) दिनकरराव जवळकर
(3) तात्यासाहेब करंदीकर (4) श्रीपतराव शिंदे

Who among the following was involved in the Mulshi Satyagraha along with Pandurang Bapat ?

(1) Krushanarao Bhalekar (2) Dinkarrao Jawalkar
(3) Tatyasaheb Karandikar (4) Shripatrao Shinde

---

15. 'राष्ट्रीय मिल मजदूर संघाची' मुंबई मध्ये स्थापना कोणी केली ?

(1) जी.डी. आंबेडकर (2) एस.एम. जोशी
(3) एन.एम. जोशी (4) दत्ता सामंत

Who established the 'Rashtriya Mill Majdoor Sangh' (RMMS) in Mumbai ?

(1) G.D. Ambedkar (2) S.M. Joshi
(3) N.M. Joshi (4) Datta Samant

16. खालीलपैकी कोणता घटक भारतात मान्सून वारे वाहण्यासाठी कारणीभूत आहे ?

(1) भूमीखंडाचा विस्तृत भाग

(2) भारताच्या तिन्ही बाजूनी असणारा समुद्र

(3) 30° ते 40° अक्षांसाच्या पट्टयात जेट वायुचे अस्तित्व

(4) वरील सर्व

Which of the following factors is responsible for blowing of monsoon winds in India ?

(1) Wide continental land

(2) Sea on three sides of India

(3) Existence of jet stream between 30° to 40° latitude belt

(4) All of the above

---

17. सिमेंट उद्योग केंद्राचा उत्तरेकडून दक्षिणेकडे असणारा योग्य क्रम लावा.

(1) चितौडगढ, सवाई माधोपूर, खेतडी, दालमिया दाद्री

(2) दालमिया दाद्री, सवाई माधोपूर, चितौडगढ, खेतडी

(3) सवाई माधोपूर, चित्तौडगढ, खेतडी, दालमिया दाद्री

(4) दालमिया दाद्री, खेतडी, सवाई माधोपूर, चितौडगढ

Arrange the correct sequence of cement industry from North to South.

(1) Chittorgarh, Sawai Madhopur, Khetri, Dalmia Dadri

(2) Dalmia Dadri, Sawai Madhopur, Chittorgarh, Khetri

(3) Sawai Madhopur, Chittorgarh, Khetri, Dalmia Dadri

(4) Dalmia Dadri, Khetri, Sawai Madhopur, Chittorgarh

---

18. नूनमती तेल कारखाना कोणत्या राज्यात आहे ?

(1) बिहार (2) गुजरात (3) आसाम (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

In which State is Noonmati oil refinery located ?

(1) Bihar (2) Gujarat (3) Assam (4) None of the above

---

19. काथ ________ झाडापासून मिळवतात.

(1) खैर (2) सुंद्री

(3) साग (4) आकासीया/आकेशिया

Kattha is obtained from _______ tree.

(1) Khair (2) Sundri

(3) Teak (4) Acacia

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

20. ________ राज्य पवनउर्जेत अग्रेसर आहे.

(1) महाराष्ट्र (2) केरळ

(3) कर्नाटक (4) तामिळनाडू

________ State is leading in wind power energy.

(1) Maharashtra (2) Kerala

(3) Karnataka (4) Tamil Nadu

---

21. ________ उत्तर-पूर्व रेल्वे विभागाचे मुख्यालय आहे.

(1) भुवनेश्वर (2) हाजीपूर

(3) गुहाटी (4) गोरखपूर

________ is the headquarters of North-Eastern Railway Zone.

(1) Bhubaneshwar (2) Hajipur

(3) Guwahati (4) Gorakhpur

---

22. खालील विधानांची सत्यता तपासा :

विधान 'अ' : महाराष्ट्र पठाराचा बहुतांशी भाग बेसॉल्ट खडकाने व्यापलेला आहे.

विधान 'ब' : महाराष्ट्र पठाराची निर्मिती लाव्हारसाच्या संचयनाने झालेली आहे.

(1) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही सत्य आहेत

(2) विधान 'अ' सत्य असून विधान 'ब' असत्य आहे

(3) विधान 'अ' असत्य असून विधान 'ब' सत्य आहे

(4) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही असत्य आहेत

Examine the trueness of the following statements :

Statement 'A' : Majority portion of Maharashtra Plateau is occupied by 'Basalt' rock.

Statement 'B' : The origin of Maharashtra Plateau is due to deposition of lava.

(1) Statements 'A' and 'B', both are true

(2) Statement 'A' is true, but statement 'B' is false

(3) Statement 'A' is false, but statement 'B' is true

(4) Statements 'A' and 'B', both are false

23. खालील विधानांची सत्यता तपासा :

विधान 'अ' : कोकणचे हवामान हे थंड, विषम आणि कोरडे आहे.

विधान 'ब' : महाराष्ट्र पठाराचे हवामान हे उष्ण, सम आणि दमट आहे.

(1) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही सत्य आहेत.

(2) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही असत्य आहेत.

(3) विधान 'अ' सत्य असून विधान 'ब' असत्य आहे.

(4) विधान 'अ' असत्य असून विधान 'ब' सत्य आहे.

Examine the trueness of following statements :

Statement 'A' : The climate of Konkan is cold, uneven and dry.

Statement 'B' : The climate of Maharashtra Plateau is hot, even and humid.

(1) Statements 'A' and 'B', both are true.

(2) Statements 'A' and 'B', both are false.

(3) Statement 'A' is true, but statement 'B' is false.

(4) Statement 'A' is false, but statement 'B' is true.

---

24. खालील विधानांची सत्यता तपासा :

विधान 'अ' : समुद्रसपाटी पासून जस जसे उंच जावे तस तसे हवेचे तापमान कमी होत जाते. याला तापमानाचा सामान्य लोपदर असे म्हणतात.

विधान 'ब' : समुद्रसपाटी पासून जस जसे उंच जावे तस तसे हवेचे तपमान कमी होण्या ऐवजी वाढत जाते याला तापमानाची विपरीतता म्हणतात.

(1) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही सत्य आहेत.

(2) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही असत्य आहेत.

(3) विधान 'अ' सत्य असून विधान 'ब' असत्य आहे.

(4) विधान 'अ' असत्य असून विधान 'ब' सत्य आहे.

Examine the trueness of the following statements :

Statement 'A' : While going from mean sea level to upward side, the temperature of air decreases. It is called Normal Temperature Lapse Rate.

Statement 'B' : While going from mean sea level to upward side, the air temperature increases instead of decreasing. It is called inversion of temperature.

(1) Statements 'A' and 'B', both are true.

(2) Statements 'A' and 'B', both are false.

(3) Statement 'A' is true, but statement 'B' is false.

(4) Statement 'A' is false, but statement 'B' is true.

---

25. खालील विधानांची सत्यता तपासा :

विधान 'अ' : एखाद्या प्रदेशात उपलब्ध नैसर्गिक साधन सामुग्रीचे प्रमाण भरपूर असेल आणि लोकसंख्येचे प्रमाण कमी असेल तर अशा लोकसंख्येला अतिरिक्त लोकसंख्या म्हणतात.

विधान 'ब' : एखाद्या प्रदेशात उपलब्ध नैसर्गिक साधन सामुग्रीचे प्रमाण कमी असेल आणि लोकसंख्येचे प्रमाण जास्त असेल तर अशा लोकसंख्येला न्यूनतम लोकसंख्या असे म्हणतात.

(1) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही सत्य आहेत.
(2) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही असत्य आहेत.
(3) विधान 'अ' सत्य असून विधान 'ब' असत्य आहे.
(4) विधान 'अ' असत्य असून विधान 'ब' सत्य आहे.

Examine the trueness of the following statements :

Statement 'A' : If availability of natural resources is in a large scale and the size of population is small in an area, such type of population is called over population.

Statement 'B' : If availability of natural resources is in a small scale and the size of population is in a large scale in an area, such type of population is called minimum population.

(1) Statements 'A' and 'B', both are true.
(2) Statements 'A' and 'B', both are false.
(3) Statement 'A' is true, but statement 'B' is false.
(4) Statement 'A' is false, but statement 'B' is true.

---

26. खालील विधानांची सत्यता तपासा :

विधान 'अ' : हिवाळ्यामध्ये द्वीपकल्पीय भारताच्या तुलनेने उत्तर भारतामध्ये हवेचे तपमान खूपच कमी असते त्यामुळे तेथे हवेच्या दाबाचे प्रमाण अधिक असते.

विधान 'ब' : हिवाळ्यामध्ये उत्तर भारताच्या तुलनेने द्वीपकल्पीय भारतामध्ये हवेचे तपमान खूप जास्त असते त्यामुळे तेथे हवेच्या दाबाचे प्रमाण कमी असते.

(1) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही सत्य आहेत.
(2) विधान 'अ' आणि 'ब' दोन्ही असत्य आहेत.
(3) विधान 'अ' सत्य असून विधान 'ब' असत्य आहे.
(4) विधान 'अ' असत्य असून विधान 'ब' सत्य आहे.

Examine the trueness of the following statements :

Statement 'A' : In winter season, the air temperature is very low and due to this, the air pressure is very high in North India as compared to Peninsular India.

Statement 'B' : In winter season, the air temperature is very high and due to this, the air pressure is very low in Peninsular India as compared to North India.

(1) Statements 'A' and 'B', both are true.
(2) Statements 'A' and 'B', both are false.
(3) Statement 'A' is true, but statement 'B' is false.
(4) Statement 'A' is false, but statement 'B' is true.

27. भारताचे अंटार्क्टिका वर ________ हे संशोधन केंद्र आहे.
(1) आर्यभट्ट (2) रोहिणी (3) इंदिरा पॉईंट (4) मैत्री

________ is a research centre of India located in Antarctica.
(1) Aryabhatta (2) Rohini (3) Indira Point (4) Maitri

---

28. रेगूर जमिनीत पाणी धरून ठेवण्याची क्षमता जास्त असल्याने ही जमीन ________ या पिकासाठी उत्कृष्ट आहे.
(1) रबर (2) कॉफी (3) ताग (4) कापूस

Water holding capacity is more in Regur soil and hence is excellent for ________ crop.
(1) Rubber (2) Coffee (3) Jute (4) Cotton

---

29. योग्य जोड्या जुळवा :

	स्तंभ अ (मुख्य नद्या)		*स्तंभ ब (उपनद्या)*
अ.	तापी	I.	पंचगंगा
ब.	गोदावरी	II.	इंद्रायणी
क.	भीमा	III.	पांझरा
ड.	कृष्णा	IV.	प्रवरा

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	III	IV	II	I
(2)	II	III	I	IV
(3)	IV	II	I	III
(4)	I	II	III	IV

Match the correct pairs :

	Column A (Main Rivers)		*Column B (Tributaries)*
a.	Tapi	I.	Panchganga
b.	Godavari	II.	Indrayani
c.	Bhima	III.	Panzara
d.	Krishna	IV.	Pravara

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	III	IV	II	I
(2)	II	III	I	IV
(3)	IV	II	I	III
(4)	I	II	III	IV

---

30. द्वितीय श्रेणीचे व्यवसाय जेथे एकवटलेले आहेत तेथील ________ परिसरात दाट लोकवस्ती आढळते.
(1) लातूर – उस्मानाबाद (2) जलगाव – भुसावल
(3) पंढरपूर – सोलापूर (4) पिंपरी – चिंचवड

In ________ area is found a dense population where secondary activities are concentrated.
(1) Latur – Osmanabad (2) Jalgaon – Bhusawal
(3) Pandharpur – Solapur (4) Pimpri – Chinchwad

31. खालीलपैकी कोणती राष्ट्रीय उत्पन्नाची अंदाज पद्धती ***नाही*** ?

अ. उत्पादन पद्धती | ब. आयात-निर्यात पद्धती
क. उत्पन्न पद्धती | ड. खर्च पद्धती

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब (2) क आणि ड (3) फक्त ब (4) फक्त ड

Which of the following is ***not*** a method of estimating national income ?

a. Product Method | b. Export-Import Method
c. Income Method | d. Expenditure Method

Answer Options :

(1) a and b (2) c and d (3) Only b (4) Only d

---

32. केंद्रशासनाचे अंदाजपत्रक महसूली खाते आणि भांडवली खाते याप्रमाणे दोन भागात विभागले जाते. केंद्रशासनाच्या महसूली प्राप्तीचे खालीलपैकी कोणते दोन स्रोत/मार्ग आहेत ?

अ. बाह्य कर्ज | ब. कर महसूल
क. अल्प बचती | ड. करेत्तर महसूल

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब (2) ब आणि ड (3) क आणि ड (4) अ आणि क

The Budget of the Central Government is divided in two parts, namely Revenue Account and Capital Account. Which are the two sources of revenue receipts to the Central Government ?

a. External Loan | b. Tax Revenue
c. Small Savings | d. Non-tax Revenue

Answer Options :

(1) a and b (2) b and d (3) c and d (4) a and c

---

33. भांडवली वस्तू उद्योग आणि पायाभूत उद्योगांच्या विकासावर भर देणारी दुसरी योजना खालीलपैकी कोणत्या प्रतिमानावर आधारित होती ?

(1) एस.व्ही.एस. राघवन प्रतिमान (2) चक्रवर्ती प्रतिमान
(3) केळकर प्रतिमान (4) महालनोबिस प्रतिमान

The Second Plan based on which of the following models emphasized the development of capital goods industries and basic industries ?

(1) S.V.S. Raghavan model (2) Chakravarthy model
(3) Kelkar model (4) Mahalanobis model

34. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. मौद्रिक धोरणाच्या अमंलबजावणी साठी रिजर्व्ह बँक ऑफ इंडीया ही मुख्य संस्था आहे.

ब. आर्थिक विकासाला गती देणे हे मौद्रिक धोरण उदिष्ट आहे.

क. बँक दर हे मौद्रीक धोरणाचे साधन आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब (2) ब आणि क

(3) अ आणि क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. The Reserve Bank of India is the main agency for implementing the monetary policy.

b. To boost economic development is the aim of monetary policy.

c. Bank Rate is an instrument of monetary policy.

Which of the statements given above are correct ?

Answer Options :

(1) a and b (2) b and c

(3) a and c (4) All of the above

---

35. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. शिल्लकीचे अंदाजपत्रक महागाईच्या काळात उपयुक्त ठरू शकते.

ब. तुटीचे अंदाजपत्रक बेरोजगारी दुर करण्यासाठी उपयुक्त आहे.

क. भारतामध्ये शेती मंत्रालयाकडे केंद्र सरकारच्या अंदाजपत्रकाची चौकट तयार करण्याची जवाबदारी आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने ***असत्य*** आहे/आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब (2) ब आणि क

(3) फक्त ब (4) फक्त क

Consider the following statements :

a. A surplus budget may prove useful during the period of inflation.

b. A deficit budget is useful for removing unemployment.

c. In India, the Agricultural Ministry is responsible for framing the budget of the Union Government.

Which of the statement/s given above is/are ***incorrect*** ?

Answer Options :

(1) a and b (2) b and c

(3) Only b (4) Only c

36. योग्य जोड्या जुळवा :

अ.	प्रमुख बँकांचे राष्ट्रीयकरण	I.	1976 चा कायदा
ब.	प्रादेशिक ग्रामीण बँकेची (RRBs) स्थापना	II.	1998
क.	इम्पेरियल बँक ऑफ इंडियाचे स्टेट बँकेत रूपांतर	III.	जुलै, 1969
ड.	नरसिंहम समितीचा दुसरा अहवाल	IV.	जुलै, 1955

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	I	III	II	IV
(2)	III	I	IV	II
(3)	II	IV	I	III
(4)	IV	II	III	I

Match the following :

a.	Nationalization of the major banks	I.	1976 Act
b.	Establishment of RRBs	II.	1998
c.	The conversion of the Imperial Bank of India into the State Bank	III.	July, 1969
d.	Narasimham Committee Report II	IV.	July, 1955

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	I	III	II	IV
(2)	III	I	IV	II
(3)	II	IV	I	III
(4)	IV	II	III	I

37. भारत सरकारची खालीलपैकी कोणती नोडल एजन्सी दारिद्र्याचे मोजमाप करण्यासाठी काम करत होती ?

(1) नियोजन आयोग
(2) राष्ट्रीय नमुना पाहणी (NSS)
(3) गाडगीळ समिती
(4) कोठारी आयोग

Which of the following was the nodal agency in the Government of India for estimation of Poverty ?

(1) Planning Commission
(2) National Sample Survey (NSS)
(3) Gadgil Committee
(4) Kothari Commission

38. खालीलपैकी कोणता स्वयंरोजगार कार्यक्रम 1983-84 च्या कालावधीत सुरु करण्यात आला, आणि नंतर तो प्रधानमंत्री रोजगार योजनेत (PMRY) समाविष्टीत करण्यात आला ?
(1) शहरी स्वयंरोजगार कार्यक्रम (USEP)
(2) शहरी महिला स्वयंसहाय्यता कार्यक्रम (UWSP)
(3) सुशिक्षित शहरी युवकांसाठी स्वयं रोजगार कार्यक्रम (SEEUY)
(4) ग्रामीण गरिबांसाठी स्वयंरोजगार

Which of the following self employment programmes was launched during 1983-84, and was later incorporated into the Prime Minister's Rozgar Yojana (PMRY) ?
(1) The Urban Self Employment Programme (USEP)
(2) The Urban Women Self-Help Programme (UWSP)
(3) Self Employment for Educated Urban Youth Programme (SEEUY)
(4) Self Employment for the Rural Poor

---

39. खालील विधाने विचारात घ्या :
अ. 1976 मध्ये, सामान्य लेखा खाते नियंत्रण नावाच्या संस्थेची स्थापना झाली.
ब. सामान्य लेखा खाते नियंत्रण संख्या ही संघीय सरकारच्या विनियोग खाते आणि वित्तीय खाते यांची संक्षिप्त रचना तयार करते.
क. सामान्य लेखा खाते नियंत्रण संस्थेचे विनियोग लेखा परीक्षण आणि नियामक लेखा परीक्षण करण्याचे वैधानिक कर्तव्य आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने ***असत्य*** आहे/आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब (2) फक्त अ
(3) ब आणि क (4) वरीलपैकी एकही नाही

Consider the following statements :
a. In October 1976, an organisation named Controller General of Accounts was set up.
b. The Controller General of Accounts prepares a condensed form of the Appropriation Accounts and Financial Accounts of the Union Government.
c. The appropriation audit and regulatory audit are the statutory duties of the CGA.

Which of the statement/s given above is/are ***incorrect*** ?

Answer Options :

(1) a and b (2) Only a
(3) b and c (4) None of the above

---

40. खालीलपैकी कोणते राजकोषिय धोरणाचे साधन/साधने आहे/आहेत ?
अ. विदेशी गुंतवणूक ब. कर
क. सार्वजनिक खर्च ड. बँक दर धोरण (BRP)

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) ब आणि क (3) अ आणि ड (4) फक्त ड

Which of the following is/are the instruments of fiscal policy ?
a. Foreign investment b. Taxes
c. Public expenditure d. Bank Rate Policy (BRP)

Answer Options :

(1) Only a (2) b and c (3) a and d (4) Only d

---

41. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. ग्रामीण रोजगार निर्मिती कार्यक्रमाचा उद्देश ग्रामीण भागामध्ये स्वयम् रोजगाराच्या संधी निर्माण करणे आहे.

ब. स्वर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेचे उद्दिष्ठे शहरी भागामध्ये स्वयम् रोजगार आणि वेतन रोजगार या दोन्ही मध्ये रोजगार संधी निर्माण करणे आहे.

क. ऑगस्ट 2011 मध्ये संसदेत पास केलेला नवीन कायदा महात्मा गांधी राष्ट्रीय शहरी रोज़गार हमी कायदा म्हणून ओळखला जातो.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि क (2) ब आणि क (3) अ आणि ब (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. Rural Employment Generation Programme (REGP) aims at creating self employment opportunities in rural areas.

b. Swarna Jayanti Shahari Rozgar Yojana aims at creating employment opportunities for both self employment and wage employment in urban areas.

c. In August 2011, the Parliament passed a new Act known as Mahatma Gandhi National Urban Employment Guarantee Act.

Which of the statements given above are correct ?

Answer Options :

(1) a and c (2) b and c (3) a and b (4) All of the above

---

42. लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांता अनुसार खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. पहिल्या अवस्थेत अर्थव्यवस्था प्राचीन आणि मागासलेली असते.

ब. दुसऱ्या अवस्थेत लोकसंख्येची वृद्धी जलद होते.

क. तिसऱ्या अवस्थेत शहरीकरण आणि औद्योगीकरण जलद होते.

ड. 1921 नंतर भारताने दुसऱ्या अवस्थेत प्रवेश केला.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब (2) ब आणि क (3) क आणि ड (4) वरील सर्व

Consider the following statements according to demographic transition :

a. In Stage I an economy is primitive and backward.

b. In Stage II rapid growth of population takes place.

c. In Stage III fast industrialisation and urbanisation take place.

d. India entered into Stage II after 1921.

Which of the statements given above are correct ?

Answer Options :

(1) a and b (2) b and c (3) c and d (4) All the above

43. खालीलपैकी कोणते वाक्य/वाक्ये योग्य आहे/आहेत ?

अ. लेखापरिक्षक एखाद्या संस्थेचा प्रत्येक व्यवहार (Transaction) तपासू शकत नाही.

ब. लेखापरीक्षण पुरावा हा अंतिम/निर्णायक स्वरूपाचा नसतो.

क. लेखापरीक्षक तज्ञावर विश्वास ठेवून असतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) ब आणि क

(3) फक्त क (4) अ, ब आणि क

Which of the following statement/s is/are correct ?

a. An Auditor cannot check each and every transaction.

b. Audit evidence is not conclusive in nature.

c. An Auditor has to rely upon experts.

Answer Options :

(1) Only a (2) b and c

(3) Only c (4) a, b and c

---

44. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडीयाची स्थापना 1 एप्रिल, 1935 रोती झाली.

ब. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाचे राष्ट्रीयीकरण 1950 मध्ये झाले.

क. भारत सरकारच्या वित्त मंत्रालयाकडून एक रुपयेची नोट आणि सर्व परिमाण नाणी जारी केली जातात.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने ***असत्य*** आहे/आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब (2) ब आणि क

(3) फक्त क (4) फक्त ब

Consider the following statements :

a. The Reserve Bank of India was established on 1st April, 1935.

b. The RBI was nationalised in 1950.

c. The one-rupee note and coins of all denominations are issued by the Ministry of Finance of the Government of India.

Which of the statement/s given above is/are ***incorrect*** ?

Answer Options :

(1) a and b (2) b and c

(3) Only c (4) Only b

---

45. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. विशेष आर्थिक क्षेत्राची निर्यात वृद्धीसाठी स्थापना केली.

ब. वित्त मंत्री श्री नरसिंहराव यांनी 1991 मध्ये नवीन आर्थिक धोरण जाहीर केले.

क. सरकारने शेतमाल निर्यातीला प्रोत्साहन देण्यासाठी शेती निर्यात क्षेत्राची संकल्पना जाहीर केली.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ आणि ब (2) ब आणि क (3) अ आणि क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. Special Economic Zones (SEZs) are set up to promote exports.

b. The Finance Minister Shri Narasimha Rao introduced the new Economic Policy in 1991.

c. The Government has introduced the concept of agri export zones to encourage agricultural exports.

Which of the statements given above are correct ?

Answer Options :

(1) a and b (2) b and c (3) a and c (4) All of the above

---

46. जर दोन रोध एकसर जोडणीने जोडले, तर त्यांच्या परिणामी रोध 45 Ω होतो आणि जर तेच रोध समांतर जोडणीने जोडले तर त्यांच्या परिणामी रोध 10 Ω होतो, तर त्या रोधाच्या किंमती किती ?

(1) 10 Ω, 45 Ω (2) 10 Ω, 30 Ω (3) 15 Ω, 30 Ω (4) 10 Ω, 45 Ω

If two resistances are connected in series, then its equivalent resistance is 45 Ω and if the same resistances are connected in parallel, then its equivalent resistance is 10 Ω. What are the values of these resistances ?

(1) 10 Ω, 45 Ω (2) 10 Ω, 30 Ω (3) 15 Ω, 30 Ω (4) 10 Ω, 45 Ω

---

47. पांढऱ्या रंगाचे प्रकाश किरण 'प्रिझम' मधून गेले असता, त्याच्यात समाविष्ठ असणाऱ्या रंगाच्या किरणांमध्ये किंवा तरंगलांबी मध्ये वेग-वेगळे (separated) होतात. या दृक चमत्काराला ________ म्हणतात.

(1) प्रकाशाचे परावर्तन (2) प्रकाशाचे अपवर्तन

(3) प्रकाशाचे अपस्करण (4) प्रकाशाचे विवर्तन

When a ray of white light passes through a prism, it is separated into rays of constituent colours or wavelengths. This phenomenon is called

(1) Reflection of light (2) Refraction of light

(3) Dispersion of light (4) Diffraction of light

---

48. जर 0·2 A इतकी विद्युतधारा 100 Ω रोध असलेल्या तारेच्या विद्युतइस्त्री मधून एका मिनीटासाठी प्रवाहित केली, तर किती ज्यूल उष्मा निर्माण होईल ?

(1) 24 Joules (2) 240 Joules (3) 2400 Joules (4) 24000 Joules

If 0·2 A current is passed for 1 minute through an electric iron whose resistance is 100 Ω, then how many joules of heat are produced ?

(1) 24 Joules (2) 240 Joules (3) 2400 Joules (4) 24000 Joules

---

49. प्रदीर्घ आवर्त सारणीत ________ ह्या दोन मुलद्रव्यांमध्ये विकर्ण संबंध आढळतो.

(1) B आणि Si (2) Li आणि Mg (3) Be आणि Al (4) वरीलपैकी सर्व

In the long form of the periodic table, the diagonal relationship is found between the following pairs of elements :

(1) B and Si (2) Li and Mg (3) Be and Al (4) All of these

50. एका 257 g वजनाच्या चेंडुचा वेग 257 m/s असेल तर त्याची तरंगलांबी ________ m इतकी असते.

दिले गेले आहे : $h = 6{\cdot}626 \times 10^{-34}$ J/s

(1) 10^{-35} (2) 10^{-32}

(3) 10^{-38} (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

The wavelength of a ball of mass 257 g moving with the velocity 257 m/s will be ________ m.

Given : $h = 6{\cdot}626 \times 10^{-34}$ J/s

(1) 10^{-35} (2) 10^{-32}

(3) 10^{-38} (4) None of the above

51. इथिलिनच्या रेणू मध्ये एकूण किती सिग्मा बंध असतात ?

(1) 3 (2) 5 (3) 2 (4) 1

The total number of sigma bonds involved in ethylene molecule is

(1) 3 (2) 5 (3) 2 (4) 1

52. खालीलपैकी कोणत्या संघात इंद्रीय पातळीचे संघटन आढळले ?

(1) पॉरीफेरा (2) आदिजीव (प्रोटोझोआ)

(3) चपटकृमी (प्लॅटीहेलमिंथिस) (4) सिलेंटराटा

Organ level of organization is found in which of the following phyla ?

(1) Porifera (2) Protozoa

(3) Platyhelminthes (4) Coelenterata

53. झुरळांच्या उदरामध्ये टरगा (T) आणि स्टरना (S) यांचा खरा क्रम हा आहे

(1) T – 10, S – 10 (2) T – 9, S – 9

(3) T – 9, S – 10 (4) T – 10, S – 9

The correct number of Terga (T) and Sterna (S) in the abdomen of cockroach are

(1) T – 10, S – 10 (2) T – 9, S – 9

(3) T – 9, S – 10 (4) T – 10, S – 9

54. मॅलियस्, इनकस् आणि स्टॅप्स् यांना असे सुद्धा म्हणतात

(1) इयर ऑस्सिकल (2) ऑडिटरी वेसिकल

(3) बोनी इयर (4) ऑडिटरी बोन्स्

Malleus, Incus and Stapes are also called

(1) Ear ossicles (2) Auditory vesicles

(3) Bony ear (4) Auditory bones

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

55. पिवळया-हिरव्या रंगाच्या शेवाळ वनस्पतींना ________ असे संबोधतात.

(1) क्लोरोफायसी (2) सायनोफायसी

(3) फिओफायसी (4) झॅन्थोफायसी

Yellow-green algae is known as

(1) Chlorophyceae (2) Cyanophyceae

(3) Phaeophyceae (4) Xanthophyceae

---

56. म्यूकोरेल्स या कवकवर्गीय वनस्पतींना ________ असे म्हणुन ओळखतात.

(1) ब्लॅक मोल्डस (2) ब्लू मोल्डस

(3) ग्रीन मोल्डस (4) यलो मोल्डस

The group of fungi Mucorales is called

(1) Black Molds (2) Blue Molds

(3) Green Molds (4) Yellow Molds

---

57. बंचीटॉप हा रोग विशेषत: कोणत्या पीकांमध्ये आढळतो ?

(1) पपई (2) लिंबु (3) ऊस (4) केळी

Bunchy top disease is most common in ________ crop.

(1) Papaya (2) Citrus (3) Sugarcane (4) Banana

---

58. यु.आय.पी. भारतामध्ये 1985 सालापासून आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालयाने राबविण्यास सुरूवात केली आहे. यु.आय.पी. खालीलपैकी कोणत्या पर्यायाचे संक्षिप्त रूप आहे ?

(1) युनीव्हर्सल इम्युनायझेशन प्रोग्राम

(2) युनिक आयडेंटिफिकेशन प्रोग्राम

(3) युनाइटेड इंडियन पॉलिसी

(4) वरीलपैकी कोणताही पर्याय नाही

UIP was launched in India in the year 1985 by the Ministry of Health and Family Welfare. UIP stands for

(1) Universal Immunization Programme

(2) Unique Identification Programme

(3) United Indian Policy

(4) None of the above

59. 12 ड ही प्रक्रिया अन्नावर केल्यास ________

(1) उष्णतेची प्रक्रिया जी 12 जिवाणू मारते.

(2) प्रक्रिया करून अन्न साठविण्याच्या 12 (बारा) विविध पद्धती.

(3) *क्लॉस्ट्रिडियम बॉट्यूलिनम* (*Clostridium botulinum*) चा अंतर्गोलाच्या संख्येत 10^{12} पटीने कपात होते.

(4) कोणतीही प्रक्रिया जी अधिक तापमानाला जिवंत राहणाऱ्या जंतूचा नाश करते.

The 12D treatment on food refers to

(1) Heat treatment sufficient to kill 12 bacteria.

(2) The use of 12 (twelve) different treatments to preserve food.

(3) A 10^{12} reduction of *Clostridium botulinum* endospores.

(4) Any process that destroys thermophilic bacteria.

---

60. रक्त गोठण्याच्या प्रक्रियेत फायब्रिनोजेनचे फायब्रिनमध्ये रूपांतर होते

(1) हा रक्त गोठण्याच्या प्रक्रियेतील शेवटचा टप्पा आहे व यात अनेक घटकांचा सहभाग आहे

(2) फायब्रिनोजेन (Fibrinogen) फुटलेल्या रक्तबिंबिकेतून बाहेर टाकले जाते

(3) ह्याचा संबंध उच्च रक्तदाबाशी असल्याने रोहिणीच्या भित्तींना इजा पोहोचू शकते

(4) हिमोफिलीया हा आजार असलेल्या व्यक्तींमधे हा त्रास होऊ शकतो

In the process of clotting, the conversion of fibrinogen to fibrin

(1) Is the final step of clotting process that involves multiple clotting factors

(2) Occurs when fibrinogen is released from broken platelets

(3) Is linked to hypertension and may damage artery walls

(4) Is likely to occur too often in an individual with haemophilia

---

पुढील माहितीचा काळजीपूर्वक अभ्यास करुन प्रश्नांचे उत्तर द्या.

N, U, E, G, I, S आणि X हे सात विद्यार्थी वेगवेगळया तीन कॉलेजमध्ये शिकत आहेत. प्रत्येक कॉलेजमध्ये किमान दोघे शिकत आहेत. इंग्रजी, इतिहास, भूगोल, गणित, भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र आणि जीवशास्त्र या विषयापैकी प्रत्येकाचा एक विषय आवडता आहे. आवडता विषय याच क्रमाने असण्याची गरज नाही.

E याचा आवडता विषय भौतिकशास्त्र आहे आणि तो फक्त N बरोबर नंबर दोन कॉलेज मध्ये शिकतो. I हा नंबर दोन कॉलेजमध्ये शिकत नाही आणि त्याला इंग्रजी आवडतो. G हा नंबर तीन कॉलेजमध्ये शिकतो आणि त्याला गणित आवडत नाही. ज्यांना भूगोल व रसायनशास्त्र आवडतात, ते एकाच कॉलेजमध्ये शिकतात. X ला जीवशास्त्र आवडते आणि तो नंबर एक कॉलेजमध्ये शिकत नाही. S हा I बरोबर शिकत नाही. S ला रसायनशास्त्र आवडत नाही. N ला इतिहास आवडत नाही.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Study the following information carefully and answer the question :

N, U, E, G, I, S and X are seven students studying in three different colleges. Minimum two are studying in each college. Each of them has a favourite subject from English, History, Geography, Mathematics, Physics, Chemistry and Biology, not necessarily in the same order.

E's favourite subject is Physics and studies in college number 2 with only N. I does not study in college number 2 and he likes English. G studies in college number 3 and does not like Mathematics. Those who like Geography and Chemistry, study in the same college. X likes Biology and does not study in college number 1. S does not study with I. S does not like Chemistry. N does not like History.

61. S कोणत्या कॉलेजमध्ये शिकतो ?

(1) नंबर एक (2) नंबर दोन

(3) नंबर तीन (4) निश्चित सांगता येत नाही

In which college does 'S' study ?

(1) Number 1 (2) Number 2

(3) Number 3 (4) Not confirmed

---

62. एका सांकेतिक भाषेत LANGUAGE हा शब्द NDPJWDIH असा लिहितात. तर OFFICIAL हा शब्द याच सांकेतिक भाषेत कसा लिहाल ?

(1) QIILELCM (2) QIHLELCO (3) QIILEJCM (4) QIHLEKCO

In a certain code language, the word LANGUAGE is written as NDPJWDIH. How will be the word OFFICIAL be written in that code ?

(1) QIILELCM (2) QIHLELCO (3) QIILEJCM (4) QIHLEKCO

---

63. जर तिन्हीं आकृत्यांत एकाच नियमांचे पालन केले असेल तर प्रश्नार्थक चिन्हाच्या ठिकाणी योग्य पर्याय निवडा.

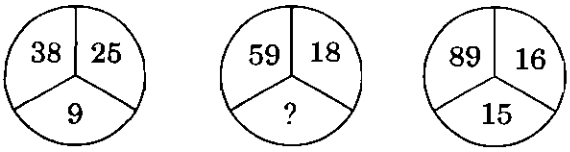

(1) 11 (2) 14 (3) 10 (4) 7

Select the correct option in place of the question mark, if the same rule is followed in all the three figures.

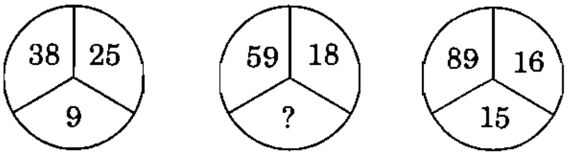

(1) 11 (2) 14 (3) 10 (4) 7

64. पुढीलपैकी कोणता पर्याय दिलेल्या संख्या श्रेणीतील प्रश्नार्थक चिन्हाच्या ठिकाणी येईल ?

26, 50, 82, ?

(1) 122 (2) 170 (3) 145 (4) 101

Which of the following options will occur in place of the question mark in the given number series ?

26, 50, 82, ?

(1) 122 (2) 170 (3) 145 (4) 101

---

65. दिलेल्या संख्या मालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?

11, 5, 20, 12, 38, ?, 74, 54

(1) 42 (2) 32 (3) 26 (4) 22

In the given number series, which number will replace the question mark ?

11, 5, 20, 12, 38, ?, 74, 54

(1) 42 (2) 32 (3) 26 (4) 22

---

66. A, B, C, D आणि E हे उत्तरेकडे तोंड करून मैदानात उभे आहेत. त्यांची स्थिती पुढील प्रमाणे आहे :

अ. D च्या उजव्या बाजूस 40 मी. वर B आहे.

ब. B च्या दक्षिणेस 60 मी. वर A आहे.

क. D च्या पश्चिमेस 25 मी. वर C आहे.

ड. A च्या उत्तरेस 90 मी. वर E आहे.

तर B च्या डाव्या बाजूस जो आहे, त्याच्या ईशान्य दिशेला कोण आहे

(1) A (2) C (3) D (4) E

A, B, C, D and E are standing facing to the north in a playground such as given below :

a. B is at 40 m to the right of D.

b. A is at 60 m to the south of B.

c. C is at a distance of 25 m to the west of D.

d. E is at a distance of 90 m to the north of A.

Who is in the North-east of the person, who is to the left of B ?

(1) A (2) C (3) D (4) E

---

67. जर PEN = 70, BOOK = 86 असेल तर DUSTER = किती ?

(1) 174 (2) 184 (3) 186 (4) 188

If PEN = 70, BOOK = 86, then DUSTER = ?

(1) 174 (2) 184 (3) 186 (4) 188

---

68. एक व्यक्ति रेल्वेपूलावर उभी असून त्या पूलाची लांबी 180 मी. आहे. एक आगगाडी त्या व्यक्तीस 8 सेंकदात व पूलास 20 सेंकदात ओलांडते, तर त्या आगगाडीची लांबी व वेग शोधा.

(1) 115 मी. आणि 15 मी./से. (2) 120 मी. आणि 10 मी./से.

(3) 110 मी. आणि 15 मी./से. (4) 120 मी. आणि 15 मी./से.

A person is standing on a railway bridge which is 180 m long. A train crosses that person in 8 sec and the bridge in 20 sec. Find the speed and length of the train ?

(1) 115 m and 15 m/s (2) 120 m and 10 m/s

(3) 110 m and 15 m/s (4) 120 m and 15 m/s

---

69. खालील चौकानाकृती ठोकळयाच्या अवस्थांचे निरीक्षण करा आणि 1 विरुद्ध बाजूचा अंक शोधा.

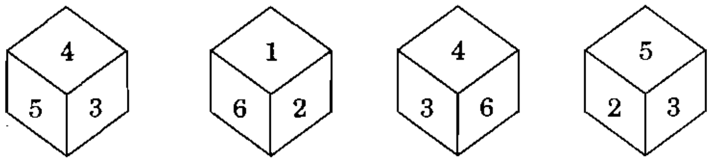

(1) 2 (2) 4 (3) 5 (4) 3

Study the positions of the cube shown below and find the number on the opposite face of 1.

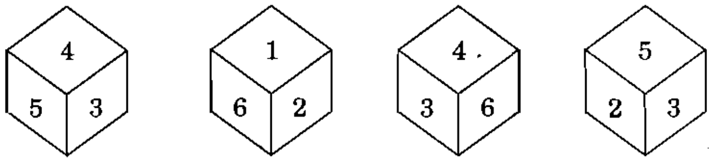

(1) 2 (2) 4 (3) 5 (4) 3

---

70. 1600 चे 60 टक्के हे क्ष च्या 80 टक्क्यांइतके आहेत. तर क्ष ची किंमत किती ?

(1) 1000 (2) 1200 (3) 1400 (4) 1600

60% of 1600 is equal to 80% of x. Then find the value of x.

(1) 1000 (2) 1200 (3) 1400 (4) 1600

---

71. एक पाण्याची टाकी भरायला एका नळाला 4 तास लागतात. टाकीच्या तळाच्या गळतीमूळे टाकी भरायला 6 तास लागतात. जर टाकी पूर्ण भरलेली असेल, तर तिला गळतीमूळे रिकामी होण्यास किती वेळ लागेल ?

(1) 24 तास (2) 16 तास (3) 12 तास (4) 10 तास

A tap can fill a water tank in 4 hours. Due to leakage at the bottom, it is filled in 6 hours. When the tank is full, in how much time will it get empty by the leakage ?

(1) 24 hours (2) 16 hours (3) 12 hours (4) 10 hours

72. दोन जहाजे A व B हे एकमेकांपासून 155 सागरी मैल अंतर असलेल्या दोन बेटांवरून प्रवास सुरू करतात. जहाज A हे B च्या पश्चिमेला असून ते पुर्वेकडे प्रति तास 25 सागरी मैल या वेगाने प्रवास सुरू करते. त्याचवेळेस जहाज B हे दक्षिणेकडे प्रति तास 20 सागरी मैल या वेगाने प्रवास सुरू करते. 3 तासांच्या प्रवासानंतर त्या जहाजांमधील अंतर किती ?

(1) 120 सागरी मैल (2) 100 सागरी मैल
(3) 90 सागरी मैल (4) 80 सागरी मैल

Two ships A and B start their journey from two islands which are 155 nautical miles apart. The ship A is to the west of the ship B and starts its journey to the east with the speed of 25 nautical miles per hour. At the same time, ship B starts its journey to the south with the speed of 20 nautical miles per hour. After 3 hours, what is the distance between the two ships ?

(1) 120 nautical miles (2) 100 nautical miles
(3) 90 nautical miles (4) 80 nautical miles

---

73. 20 मजूर रोज 6 तास काम करून एक काम 15 दिवसात पूर्ण करतात. तर तेच काम 15 मजूर रोज 8 तास करून किती दिवसात पूर्ण करतील ?

(1) 12 दिवस (2) 15 दिवस (3) 20 दिवस (4) 18 दिवस

A work is completed by 20 workers in 15 days by working 6 hours per day. How many days will it take to complete the same work by 15 workers by working 8 hours per day ?

(1) 12 days (2) 15 days (3) 20 days (4) 18 days

---

74. x आणि y व्यस्त चलनात आहेत.
जेव्हा x = 3 तेव्हा y = 4 असतात.
जर x = 9 असेल तर y ची किंमत किती ?

(1) 3/4 (2) 3/7 (3) 5/3 (4) 4/3

x and y are inversely proportional. When x = 3, then y = 4, so when x = 9, find the value of y.

(1) 3/4 (2) 3/7 (3) 5/3 (4) 4/3

---

75. काजूची किंमत प्रतिकिलो ₹ 1,000 तर पिस्त्याची किंमत प्रतिकिलो ₹ 1,200 आहे. जर काजू व पिस्त्याचे मिश्रण प्रतिकिलो ₹ 1,050 विकले, तर त्या मिश्रणात पिस्त्याचे काजूशी असलेले प्रमाण किती ?

(1) 1 : 3 (2) 2 : 1 (3) 3 : 1 (4) 3 : 2

The cost of cashews is ₹ 1,000 per kg and that of walnuts is ₹ 1,200 per kg. If the mixture of cashews and walnuts is sold at ₹ 1,050 per kg, then what is the ratio of the walnuts to the cashews in the mixture ?

(1) 1 : 3 (2) 2 : 1 (3) 3 : 1 (4) 3 : 2

---

76. नुकतीच भारतीय नौदलात समाविष्ट पानबुड़ी आई.एन.एस. कलवरी कोणत्या देशाच्या सहकार्याने निर्माण केली गेली ?

(1) अमरिकेची संयुक्त संस्थाने (2) जपान

(3) फ्रान्स (4) इस्रायल

Newly inducted submarine INS Kalvari is developed with the help of which country ?

(1) United States of America (2) Japan

(3) France (4) Israel

---

77. या वर्षीचा सर्वोत्कृष्ट फुटबॉलपटूसाठीचा पाचवा "बैलन डी'ओर" पुरस्कार मिळविणारा ख्रिस्तियानो रोनाल्डो सध्या पुढीलपैकी कोणत्या क्लबकडून खेळतो ?

(1) एफ.सी. बार्सिलोना (2) जुवेंटस

(3) रीअल माद्रीद (4) ए.सी. मिलान

Christiano Ronaldo, who won a record equalling fifth Ballon d'Or award for the year's best player, currently plays for which of the following clubs ?

(1) F.C. Barcelona (2) Juventus

(3) Real Madrid (4) A.C. Milan

---

78. अलिकडेच फेब्रुवारी 2018 फायनान्शियल टेक्नॉलॉजी (फिनटेक) धोरण जाहीर करणारे देशातील पहिले राज्य कोणते ?

(1) महाराष्ट्र (2) आंध्र प्रदेश (3) कर्नाटक (4) गुजरात

Which State in India has recently (February, 2018) announced the Policy of Financial Technology (Fintech) ?

(1) Maharashtra (2) Andhra Pradesh (3) Karnataka (4) Gujarat

---

79. भारतातील कोणत्या शहरात ग्लोबल एंटरप्रिन्योरशिप समिट, 2017 आयोजित करण्यात आले ?

(1) मुंबई (2) हैदराबाद (3) नवी दिल्ली (4) वाराणसी

Global Entrepreneurship Summit, 2017 was organised in which city of India ?

(1) Mumbai (2) Hyderabad (3) New Delhi (4) Varanasi

---

80. कोणत्या देशाच्या संघास हरवून फ्रान्सने दहावा डेव्हिस कप जिंकला ?

(1) जर्मनी (2) इटली (3) सं.रा. अमेरिका (4) बेल्जियम

France won their 10th Davis Cup title defeating which country in the Final ?

(1) Germany (2) Italy (3) U.S.A. (4) Belgium

---

81. खालीलपैकी कोणत्या आय.ए.एस. अधिकाऱ्याची भारतीय क्रीडा प्राधिकरण (साई) च्या महासंचालकपदी नुकतीच (जाने. 2018) नियुक्ती करण्यात आली ?

(1) पोमा तुडु (2) सुरेंद्र कुमार सोलंकी

(3) दीपक कपुर (4) नीलम कपुर

Which of the following IAS officers was recently (Jan. 2018) appointed as a Director General of the Sports Authority of India (SAI) ?

(1) Poma Tudu (2) Surendra Kumar Solanki

(3) Deepak Kapoor (4) Neelam Kapur

---

82. 48 व्या भारतीय आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सव मधे कोणत्या चित्रपटास 'स्वर्ण मयूर' पुरस्कार प्राप्त झाला ?
(1) एंजेल्स वियर व्हाईट
(2) टेक ऑफ
(3) क्षितिज
(4) 120 बीट्स पर मिनिट

Which film was awarded with the 'Golden Peacock' Award in the 48th Indian International Film Festival ?
(1) Angels Wear White
(2) Take Off
(3) Kshitij
(4) 120 Beats per Minute

---

83. 2017 सालच्या IFFI तर्फे दिल्या जाणाऱ्या जीवनगौरव पुरस्काराचे मानकरी कोण ?
(1) अॅटम इगोयान
(2) व्हिवीयन क्यू
(3) अमिताभ बच्चन
(4) किरो रुसो

Who among the following bagged the IFFI Lifetime Achievement Award in 2017 ?
(1) Atom Egoyan
(2) Vivian Qu
(3) Amitabh Bachchan
(4) Kiro Russo

---

84. 'तपी' प्रकल्प खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे ?
(1) जलविद्युत प्रकल्प
(2) पेट्रोलियम पुरवठा
(3) पाइपद्वारे नैसर्गिक वायुपुरवठा प्रकल्प
(4) अणुऊर्जा प्रकल्प

Which of the following options is associated with the 'TAPI' Project ?
(1) Hydroelectricity Project
(2) Petroleum Supply
(3) Natural Gas Pipeline Project
(4) Atomic Energy Project

---

85. 'सौभाग्य' योजना कशाशी संबंधित आहे ?
(1) प्रत्येक घरात वीज
(2) उत्कृष्ट वाहतुक
(3) अधिक चांगले रस्ते
(4) बँक क्षेत्रातील सुधारणा

'SAUBHAGYA' scheme is concerned with which of the following ?
(1) Electric supply in each house
(2) Best transportation
(3) Better roads
(4) Banking reforms

---

86. पुढील विधानांचा विचार करुन योग्य पर्याय निवडा :
अ. माजी पंतप्रधान डॉ. मनमोहन सिंग हे या वर्षासाठी इंदिरा गांधी शांतता, निशस्त्रीकरण आणि विकास या पुरस्काराचे मानकरी आहेत.
ब. त्यांना हा पुरस्कार "जागतिक स्तरावर भारताचे स्थान सुधारण्यासाठी" आणि भारताच्या "आर्थिक, सामाजिक विकासासाठी योगदान देण्यासाठी" मिळाला आहे.

पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त अ
(2) फक्त ब
(3) अ आणि ब दोन्हीही
(4) वरीलपैकी एकही नाही

Consider the following statements and select the correct answer from the options given below :
a. Former Prime Minister Dr. Manmohan Singh was chosen as the recipient of this year's Indira Gandhi Prize for Peace, Disarmament and Development.
b. He received the award for "improving India's stature in the world" and for his "contributions to the cause of economic and social development."

Answer Options :
(1) Only a
(2) Only b
(3) Both a and b
(4) None of these

---

87. स्पेसएक्सच्या खाजगी मंगळयान मोहिमेसाठी खालीलपैकी कोणता प्रक्षेपक पाठविण्यात आला आहे ?

(1) टेस्ला (2) स्पेसएक्सेल (3) फाल्कन हेवी (4) मार्स-वन

What is the name of the rocket launched by SpaceX, under its first ever Private Mars mission ?

(1) Tesla (2) SpaceXel (3) Falcon Heavy (4) Mars-One

88. बंधन एक्सप्रेस कोणत्या दोन देशांदरम्यान धावते ?

(1) भारत – नेपाळ (2) भारत – पाकिस्तान

(3) भारत – बांग्लादेश (4) भारत – भूतान

Bandhan Express runs between which of the following countries ?

(1) India – Nepal (2) India – Pakistan

(3) India – Bangladesh (4) India – Bhutan

89. सरकारी योजनांचे सामाजिक लेखापरीक्षण हा शासनाच्या कामकाजाचा भाग करणारा कायदा प्रथम अमलात आणणारे राज्य कोणते ?

(1) गोवा (2) मेघालय (3) कर्नाटक (4) महाराष्ट्र

Name the first State in India to operationalise a law that makes social audit of government programmes and schemes as a part of government practice.

(1) Goa (2) Meghalaya (3) Karnataka (4) Maharashtra

90. येशी धोंडेन यांना भारत सरकारने नुकतेच पद्मश्री देवून गौरविले. ________ क्षेत्रातील योगदानासाठी त्यांना पद्मश्री देण्यात आली.

(1) तिबेटीयन वनौषधी (2) नवजात अर्भकांचे आजार

(3) सर्पदंशावरील उपचार (4) दुर्गमडोंगरी भागात दवाखाना चालवणे

Yeshi Dhonden was honoured with Padma Shri, by the Government of India. He was honoured for his contribution in

(1) Tibetan medicines (2) Neonatal diseases

(3) Medicines on snake bites (4) Building a hospital in a remote hilly area

91. खालीलपैकी कोणत्या पाणीवाटप तंट्यामध्ये कर्नाटकचा समावेश ***नाही*** ?

(1) वंशधारा पाणीवाटप तंटा (2) गोदावरी पाणीवाटप तंटा

(3) महादयी पाणीवाटप तंटा (4) कृष्णा पाणीवाटप तंटा

Karnataka is ***not*** a party to which of the following water disputes ?

(1) Vansadhara water dispute (2) Godavari water dispute

(3) Mahadayi water dispute (4) Krishna water dispute

92. डॉ. बी.आर. अंबेडकरांनी संविधानाच्या कोणत्या कलमास भारतीय संविधानाचा आत्मा मानले आहे ?

(1) कलम 19 (2) कलम 21 (3) कलम 51 (4) कलम 32

According to Dr. B.R. Ambedkar, which Article is the soul of the Indian Constitution ?

(1) Article 19 (2) Article 21 (3) Article 51 (4) Article 32

93. भारताच्या संविधानाच्या अंतर्गत विषय आणि सूची यांच्या जोड्यांपैकी कोणती जोडी ***अयोग्य*** आहे, ते ठरवा.

(1) जंगले – समवर्ती सूची

(2) स्टॉक एक्सचेंज – समवर्ती सूची

(3) पोस्ट ऑफिस बचत बँक – केंद्र सूची

(4) सार्वजनिक आरोग्य – राज्य सूची

Which of the following pairs about the subject and the respective list under the Constitution of India is ***not*** correctly matched ?

(1) Forest – Concurrent List

(2) Stock Exchange – Concurrent List

(3) Post Office Saving Bank – Union List

(4) Public Health – State List

---

94. विजय गोखले यांची भारताच्या परराष्ट्र सचिव नुकतीच नेमणूक करण्यात आली आहे. त्यांच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान ***चुकीचे*** आहे ?

(1) गोखले हे भारतीय परराष्ट्र सेवेच्या 1981 च्या तुकडीचे अधिकारी आहेत.

(2) गोखले हे चीनविषयक प्रश्नांचे तज्ञ मानले जातात.

(3) परराष्ट्र सचिवपद भूषविणारे ते दुसरे मराठी अधिकारी आहेत.

(4) गोखले हे मुळचे मुंबईकर आहेत.

Vijay Gokhale has been appointed as the Foreign Secretary of India. Which of the following statements is ***incorrect*** about him ?

(1) Gokhale is an IFS officer of the 1981 batch.

(2) Gokhale is considered as an expert on China.

(3) Gokhale is the second Marathi officer to take charge as Foreign Secretary of India.

(4) Gokhale hails from Mumbai.

---

95. भारतीय राज्यघटनेच्या निर्मिती दरम्यान संविधान सल्लागार म्हणून कोणाची नियुक्ती केली गेली ?

(1) बी.एन. राव (2) एन. गोपालस्वामी अय्यंगार

(3) श्यामा प्रसाद मुखर्जी (4) एम.आर. जयकर

Which of the following was selected as Constitutional Advisor during the making of the Indian Constitution ?

(1) B.N. Rao (2) N. Gopalaswami Ayyangar

(3) Shyama Prasad Mukherjee (4) M.R. Jayakar

---

96. कोणत्या घटनादुरुस्तीद्वारे मूलभूत कर्तव्यांचा भारतीय राज्यघटनेत समावेश करण्यात आला ?

(1) 42 वी दुरुस्ती (2) 44 वी दुरुस्ती

(3) 61 वी दुरुस्ती (4) 24 वी दुरुस्ती

Which amendment in Indian Constitution added Fundamental Duties ?

(1) 42nd Amendment (2) 44th Amendment

(3) 61st Amendment (4) 24th Amendment

97. संसदेने पक्षांतरबंदी कायदा कोणत्या घटनादुरुस्ती कायद्यानुसार संमत केला आहे ?

(1) 44 वी घटनादुरुस्ती कायदा (2) 52 वी घटनादुरुस्ती कायदा

(3) 42 वी घटनादुरुस्ती कायदा (4) 61 वी घटनादुरुस्ती कायदा

Anti-Defection law was passed by the Parliament by which Constitutional Amendment Act ?

(1) 44th Amendment Act (2) 52nd Amendment Act

(3) 42nd Amendment Act (4) 61st Amendment Act

98. खालील विधाने लक्षात घ्या :

अ. एम.सी. सेटलवाड हे भारताचे पहिले महान्यायवादी होते.

ब. महान्यायवाद्यास भारताच्या सर्व न्यायालयांत उपस्थित रहाण्याचा अधिकार आहे.

क. महान्यायवादी संसदेच्या दोन्ही सभागृहांच्या कामकाजात सहभागी होतो. त्याला तेथे बोलणे व मत देण्याचा अधिकार आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **चूक** आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) अ आणि क (3) फक्त क (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

a. M.C. Setalvad was the first Attorney General of India.

b. Attorney General has the right of audience in all courts in the territory of India.

c. Attorney General has the right to speak, vote and to take part in the proceedings of both the Houses of the Parliament.

Which of the above statements is/are ***incorrect*** ?

Answer Options :

(1) Only a (2) a and c (3) Only c (4) All of the above

99. केन्द्र व राज्य लोकसेवा आयोगाची स्थापना भारतीय राज्यघटनेतील कोणत्या कलमान्वये करण्यात आलेली आहे ?

(1) अनुच्छेद 325 (2) अनुच्छेद 320 (3) अनुच्छेद 318 (4) अनुच्छेद 315

According to which Article of the Indian Constitution, are the State and Union Public Service Commissions established ?

(1) Article 325 (2) Article 320 (3) Article 318 (4) Article 315

100. भारतीय संविधानाचा कोणत्या अनुच्छेदानुसार मंत्री परिषद लोकसभेला उत्तरदायी असते ?

(1) अनुच्छेद 75 (2) अनुच्छेद 74 (3) अनुच्छेद 73 (4) अनुच्छेद 76

According to which Article of the Indian Constitution, is the Council of Ministers responsible to the Lok Sabha ?

(1) Article 75 (2) Article 74 (3) Article 73 (4) Article 76

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्रीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK